

ÇOCUKLARA ANAOKULU BAHÇELERİNİN SAĞLADIĞI OLANAKLARA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

A RESEARCH ON AFFORDANCES OF KINDERGARTEN GARDENS TO PROVIDE CHILDREN

Tuğba DÜZENLİ*
Serap YILMAZ**
Emine TARAKÇI EREN***

Öz

Kişinin ileride sağlıklı bir yetişkin olması için kişilik temellerinin atıldığı en önemli dönem okul öncesi diye adlandırılan 0-6 yaş arası erken çocukluk dönemidir. Günümüz kentlerinde, çocuklar doğadan kopararak yapay çevrelerde büyümektedirler. Bu yaş grubunun vaktini geçirdiği yer anaokullarıdır. Okul öncesi eğitim kurumlarından olan anaokulu sözcüğünün orijinali çocuklar için bahçe anlamına gelmektedir. Bu tanım da çocukların sağlıklı bir eğitim için açık yeşil bir ortamda olmaları gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Açık mekanlar çocukların doğayla birlikte olmalarına, oyun, sosyalleşme gibi ihtiyaçlarını karşılamalarına ve sağlıklı gelişimlerine yardım eder. Bu nedenle anaokulu bahçeleri, çocukların oyun ihtiyaçlarına bağlı olarak tasarlanmalı, çocuklara oyun olanakları sunabilmelidir. Bu çalışmada da Trabzon' daki Ata Koleji anaokulu bahçesi; fiziki özellikleri ve çocuklara sağladığı oyun olanakları açısından incelenmiştir. Yapılan görüşme ve gözlemler sonucunda çocukların bu okul bahçelerinde; saklanma, kayma, sallanma, top oynama, koşma, zıplama, atlama, hayvan ve bitkilerle çeşitli oyun ve keşifler, toprağı kazma, bitki dikme vb. etkinlikler yaptıkları belirlenmiştir. Ancak genel olarak bahçelere su, kum gibi malzemeler eklenirse oyun olanaklarının artacağı düşünülmektedir. Ayrıca bitkisel materyal ve renk de artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Anaokulu Bahçeleri, Çocuk, Oyun, Olanaklar.

Abstract

For to be a healthy adult in the future, the most important period in which the personality bases are introduced is the early childhood period between the ages of 0-6, called pre-school. In today's cities, children are growing in artificial environments by being torn from nature. It is the kindergarten where this age group spends time. The original of the kindergarten word from pre-school education means garden for children. This definition clearly demonstrates that children should be in a light green environment for a healthy education. Outdoor spaces help children to be together with nature, to meet their needs such as play, socialization and to promote their healthy development. For this reason, kindergarten gardens should be designed according to children's game needs and should be able to offer children play facilities. In this study, Ata Koleji kindergarten garden in Trabzon; physical characteristics and play facilities provided to children. As a result of the interviews and observations made, children in these school gardens; hiding, sliding, swinging, playing ball, running, jumping, jumping, various games and discoveries with animals and plants, digging the earth, planting, activities. However, in general, if water, sand, and other materials are added to the gardens, it is considered that the game possibilities will increase. Also vegetable material and color should be increased.

Keywords: Kindergartens, 3-6 Years Old Child, Play, Environmental Features.

1. GİRİŞ

Kentsel mekânlarda çocukların oynamasına olanak sağlayan doğal oyun alanları ve geleneksel oyunlar azalmış, serbest oyun zamanları yokolmuş, oyun doğadan ve insanlardan uzaklaşarak, kurumsallaşmıştır (Onur, 2007). Çocukların, artan bir biçimde televizyon izlemeleri ve bilgisayar oyunları oynamaları, onları sosyal ortamlardan koparmaktadır (Vessey vd., 1998; Wake vd., 2003). Oysa ki oyun, çocuğı yetişkinliğe

* KTÜ, Orman Fak. Peyzaj Mimarlığı Bölümü.

** KTÜ, Orman Fak. Peyzaj Mimarlığı Bölümü.

*** KTÜ, Orman Fak. Peyzaj Mimarlığı Bölümü.

hazırlayan en etkin yoldur. Oyun çocuk için çok önemli bir iştir. Çocuk oyun oynadıkça becerileri artar, yetenekleri ve kimliği gelişir. Özellikle, dış mekânda oynama çocuğun sağlıklı gelişiminin doğal ve önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Çünkü açık alanda oynama olanağından yoksun çocuklar ileride nevroitik bir kişilik gösterebilir (Öymen Gür & Zorlu, 2002).

Bu yaş çocukları günün büyük bir kısmını anaokullarında geçirmektedir. Almanca'da orjinali "kindergarten" kelimesi olan "anaokulu" sözcüğü çocuklara yönelik bahçe anlamına gelmektedir. Bu tanım da okul öncesi eğitim kurumlarından olan anaokulunun; çocukların sağlıklı bir eğitim için açık yeşil bir ortamda olmaları gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır (Anonymus, 2011). Açık alanlar çocukların doğayla buluşmalarına, oyun ihtiyaçlarını karşılamalarına ve sağlıklı büyümelerine yardımcı olur (Kalemci, 1995). Bu nedenle anaokulu bahçeleri, çocukların oyun ihtiyaçlarına bağlı olarak tasarlanmalıdır. Anaokulu bahçeleri için tasarım kriterleri oluşturabilmek çocukların kimlik gelişimi ve psikolojik ihtiyaçlarını bilmekle mümkün olabilir.

1.1. Erken Çocukluk Dönemi ve Oyun

Yaşları 3-6 arasında olan çocuklar, kendi davranışlarına karar verebilme yeteneğine sahiptirler. Etraflarında olup bitenleri gözlemleyerek anlamak isterler. Çocuklar kendi isteklerine bağlı olarak anlama, geçmiş ve geleceğe ilişkin imgeler oluşturma, bilgilerine bağlı olarak oluşan davranışları açıklama yeteneğine sahiptir.

Bu dönem; anlatım gücünün yüksek olduğu hareketli ve bağımsız bir dönemdir. Oyun çok yoğun olarak oynanır, hareketli ve hızlı hareket edilerek devamlı konum değişir, 3-4 kişilik, kız-erkek halinde gruplaşmalar başlar. Dönemin en yoğun etkinlik türleri; kayma, sallanma, kavrama, atma, ipe dizme, yazma, iç içe yerleştirme, yapıştırma, kesmedir. Çocukların bu dönemde, dil ve sembolik düşünce yetenekleri gelişmiştir. Tamamen benmerkezci bir düşünce yapısı önplandadır. Kendi fikirlerinin tek doğru olduğuna inanırlar, diğerlerinin kendilerinininkinden daha farklı fikirlere sahip olabileceklerini anlayamazlar. Mantıklı düşünme süreci henüz oluşmadığı için nesnelere görüntülerinden etkilenirler. Genel olarak ayrıntısız bir algılama biçimleri vardır, ilişkisiz obje ve kavramları bütünleştirirler. Çocuk parçayla bütünü birlikte düşünememekte ve zihinsel karşılaştırma yapamamaktadır. Maddeleri tek ve belirgin özelliklerine bağlı olarak sınıflandırabilir. Soyut kavramları anlayamazlar. Dönem sonuna doğru benmerkezci düşünce giderek azalmaya ve yerini mantıklı düşünmeye bırakmaya başlar.

Bu dönemde oyunun önemi detaylı olarak incelenmelidir. Çünkü oyun okulöncesi çocukların tek ve en önemli işidir. Ancak okula başlamakla oyun ihtiyacı sona ermez. Çocuk büyüdükçe, yaşının ihtiyaçları ve gelişim düzeyine göre değişerek devam eder (Yavuzer, 2003). Çocuk oynadıkça duyuları, yetenekleri gelişir, becerisi artar. Çünkü oyun, çocuk için en doğal öğrenme aracıdır. Duyup, gördüklerini denediği, bilgilerini pekiştirdiği bir deney ortamıdır (Yavuzer, 2003). Oyun, çocuk için özgürlüğüne fırsat tanıyan; yaratmasına imkan veren bir ortam; etkili bir anlatım aracıdır (üzüntülerini, kaygılarını, korkularını oyun aracılığıyla ifade eder). Bu sayede güçlü ve doğal yapısında olan saldırganlık duygusu azalır. Oyun, çocuğun kimlik gelişimi için sevgeden sonar gelen ikinci en önemli ihtiyacıdır (Yavuzer, 2003). Oyun ile insan ilişkileri, yardımlaşma, konuşma, bilgi edinme, deneyim kazanma, psikomotor gelişim, duygusal ve sosyal gelişim etkilendiği gibi zihin ve dil gelişimi de etkilenir. Oyun sayesinde çocuk karar verebilme, kuralları benimseme, saygılı ve dürüst olabilme, birlikte çalışma gibi özellikleri öğrenerek geliştirirler (Tamer, 1987). Çocuk kişiliğini, yetenek ve zekâ bütünlüğünü oyun sayesinde geliştirir (Memiş, 2006; Uluğ, 1999). Böylece çocuk ilerki yaşlarda karşısına çıkacak sorunları çözebilir. Erik Erikson oyun aktivitelerinin, çocuğun güven duygusunun gelişmesine ve nesnelere kontrol etmesine yardımcı olduğunu ortaya koymuştur (Tsao, 2002). Piaget'e göre oyun; çocuğun zihinsel gelişimini hızlandıran önemli bir araçtır. Vygotsky ise oyunu; çocuğun kendi düzenini kurmasına ve yüksek düzeyde bilişsel beceri geliştirmesine yardımcı olan bir araç olarak tanımlar. Hurwitz'e (2003) göre ise oyun bir süreçtir ve sonucun süreç kadar önemi yoktur. Bu süreçte çocuk, keşfetmeyi ve sorgulamayı öğrenir (Routledge, 1993). Aynı zamanda dış mekan oyun etkinlikleri beyindeki temel sinir merkezlerinin büyümesini ve gelişimini arttırarak daha net düşünme ve daha fazla öğrenme becerisi de sağlar (Clements, 2004).

1.2. Okul Bahçeleri

Çocuk oyun oynarken gerilimlerini sakinleştirmeyi, kişiliğini geliştirmeyi ve toplumsal çevresiyle olumlu ilişkiler kurmayı öğrenir. Özellikle, dış mekânda oynama çocuğun sağlıklı gelişiminin doğal ve önemli bir parçasını oluşturmaktadır çünkü açık alanda oynama olanağından yoksun çocuklar ileride nevroitik bir kişilik gösterebilir (Öymen Gür & Zorlu, 2002). Çocuklar, serbestçe seçilen dış mekan oyunlarıyla, sosyal

yetkinlik, problem çözme, yaratıcı düşünme ve güvenlik becerileri de dahil olmak üzere yetişkinlikte ihtiyaç duyacağı bazı becerileri de öğrenirler (Rivkin, 1995; Moore & Wong, 1997). Çocuklar dış mekânda oynarken, çevreye karşı beğenileri gelişir ve temel bilgileri anlamayı başarırlar. Böylece duygusal ve akademik olarak da büyürler (Singer & Singer, 2000). Ayrıca dış mekan oyunları çocuklara topluluklarını keşfetme fırsatı sunar; suya ve toprağa dokunmanın sağladığı duyuşsal deneyimlerin keyfini çıkarırlar; oyun için kendi yerlerini bulur veya yaratırlar; nesnelere toplar ve hobiler geliştirirler (Clements, 2004).

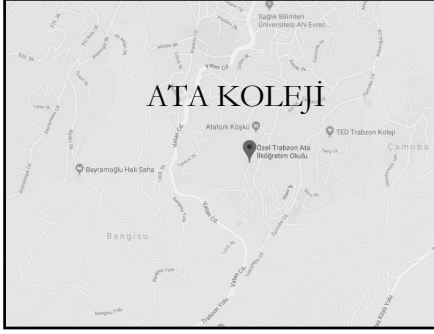

Çocukların bu süreçteki zamanlarının büyük bir kısmını geçirdiği okul bahçelerinin biçimlenişi, onlara sunduğu olanaklar da çok önemlidir. Çünkü okul bahçeleri çocuk sağlığı ve gelişimi yanında çocukların oyun tiplerini ve alışkanlıklarını da etkilemektedir (Yenice, 2013). Çevrenin potansiyel olanakları; çevrenin nitelik ve niceliğinin bireylerin algısıyla ilişkili olarak değerlendirilir (Kyttä, 2002, Yılmaz vd., 2017). Oyun alanı olarak çevre, koşu, yürüyüş, oturma, tırmanma, atlama, kayma ve sosyal oyun (müzakere, iletişim) gibi sayısız potansiyel olanağa sahiptir (Kyttä, 2004). Bu nedenle okul bahçelerinin tasarımı detaylı bir şekilde düşünülmelidir; öncelikli olarak, çocukların oyun zamanlarının çoğunu harcadığı okul bahçeleri, çocukların oyun ihtiyaçları, davranış kalıpları ve yaş-cinsiyet gruplarının ihtiyaçları temel alınarak tasarlanmalıdır (Malone ve Trater, 2003; Ozdemir ve Yılmaz, 2008). İkinci olarak okul bahçeleri dış mekân öğrenme çevreleri, öğrencilerin arkadaşları ile iletişim kurduğu (Cooper ve Danks, 2006) ve çevrelerinden memnun, rahat hissedebilmelerini sağlayan mekânlar (Ozdemir ve Yılmaz, 2008) olarak tasarlanmalıdır. Üçüncü olarak ise doğal elemanlar içererek çocuklara fırsatlar yaratacak şekilde tasarlanmalıdır. Çünkü çocuklar, oyun alanları olarak bitkili, gölgeli ve korunaklı yerleri seçme eğilimindedirler (Moore, 1986, 1989; Laaksoharju vd., 2012).

Bu nedenle anaokulu bahçelerinin; çocukların bu ihtiyaçlarını karşılayacak, oyun etkinliklerine olanak sağlayacak, uygun mekansal özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu çalışmada da amaç anaokulu bahçelerinin sunması gereken olanakların belirlenmesidir. Çevrenin potansiyel olanakları; çevrenin nitelik ve niceliğinin bireylerin algısıyla ilişkili olarak değerlendirilir (Kyttä, 2002). Oyun alanı olarak çevre, sayısız potansiyel olanağa sahiptir: koşu, yürüyüş, oturma, tırmanma, atlama, kayma ve sosyal oyun (müzakere, iletişim gibi) (Kyttä, 2004). Bir çevrenin gerçekleşmiş olanakları ise çocukların hareket ve algılama yoluyla deneyimledikleridir (Kyttä, 2002, 2003, 2004). Bu nedenle çalışmada farklı oyun olanakları sunan, açık mekânı büyüklük ve doğallık açısından yeterli olan bir anaokulu bahçesi incelenmek üzere çalışma alanı olarak seçilmiştir.

2.MATERYAL VE METHOD

Çalışmada Trabzon' daki Ata koleji anaokulunun bahçesi özellikleri ve oyun olanakları açısından incelenmiştir. Bu okulun seçilmesinin nedeni Trabzon kentinde en büyük açık mekana sahip anaokullardan biri olmasıdır, geniş yeşil alanları ve farklı oyun olanakları sunabilecek doğal materyale sahiptir. Bu okul, Trabzon' un Soğuksu ilçesinde hizmet vermektedir, çim dokulu, spor sahalarının, oyun ve oturma donatılarının da yer aldığı geniş bir bahçesi bulunmaktadır, bahçe binanın ön cephesindedir (Tablo 1). Araştırmacılar okul bahçesini ve oyun türlerini fotoğraflamış, öğretmen ve öğrencilerle informal gözlemler yapmıştır. Gözlem, insan davranışlarını incelemede, insan ihtiyaç ve tercihlerini anlamada etkili bir teknik (Lang, 1987) olduğu için bu çalışmada kullanılmıştır. Okul bahçesinde çocukların oyunlarını belirlemek amacıyla fotoğraflar çekilmiştir. Daha sonra fotoğraflar "bahçenin çocuklara sağladığı olanaklar açısından" incelenerek analiz edilmiştir.

Tablo 1. Trabzon Ata Koleji anaokulu bahçesinin incelenmesi

Trabzon Ata Koleji Anaokulu	Bahçenin özellikleri
	<ul style="list-style-type: none">• Ağaçlar, çalılar, çim yüzey bulunmaktadır• Oturma donatılarının yer aldığı sert zemin bir giriş vardır.• Çeşitli hazır oyun donatıları bahçede mevcuttur.• Tenis kortu ve basket sahası bulunmaktadır.• Üstü örtülü kamelya tipi bir dinlenme alanı vardır.
	

3.BULGULAR

Yapılan görüşme ve gözlemler sonucunda çocukların bu okul bahçelerinde; saklanma, kayma, sallanma, top-tenis oynama, koşma, zıplama, atlama, hayvan ve bitkilerle çeşitli oyun ve keşifler, toprağı kazma, şarkı söyleme, sohbet etme, canlıları keşfetme, bitki dikme vb. oyun olanaklarına sahip oldukları belirlenmiştir (Tablo 2). Yapılan gözlemler ve çekilen fotoğraflar değerlendirildiğinde okul bahçesinin mekânsal özelliklerinin çocuklara sağladığı olanaklar Tablo 3'te verilmiştir.

Çocukların okul bahçesinde yaptığı oyun etkinlikleri: *aktif etkinlikler* (koşmak, top-tenis oynamak, ip atlamak, tırmanmak, zıplamak, seksek oynamak, macera oyunları vb.) ve *pasif etkinlikler* (Sohbet etmek, şarkı söylemek, yürümek, oturmak, çiçek-yaprak toplamak, piknik yapmak, hayvan inceleme vb.) olmak üzere iki gruptan oluşmaktadır (Tablo 3). Bu etkinlikler yani oyun olanakları, çocuk resimleri kullanılarak şemalara dönüştürülmüştür. Tablo 4'de mekânsal özelliklerle bu oyun olanaklarının ilişkisi şemalarla açıklanmıştır.

Table 2. Trabzon Ata Koleji Anaokulu bahçesindeki oyunlara örnekler

		
Canlıları tanıma	Bitki dikme	Çiçek toplama

Tenis gibi oyunlar

Basketbol vb.top oyunları

Toprağı kazma

Tablo 2’de görüldüğü gibi; çocuklar bahçede uğur böceği, tırtıl, örümcek, sinek vb. hayvanları büyüteçlerle inceleyerek tanımakta, keşfetme duyguları gelişmekte ve hayvanlarla yakınlaşmaktadırlar. Öğretmenleri eşliğinde saksılara küçük bitkiler dikerek; toprakla ve bitkilerle uğraşarak doğa sevgileri ve bilinçleri gelişmektedir. Okulun bahçesindeki papatyaları toplayarak doğayla vakit geçirmektedirler. Ayrıca okulun sahasında tenis, basketbol ve futbol gibi top oyunları oynayarak fiziksel olarak gelişmekte ve enerjilerini atmaktadırlar. Toprağı kazarak doğayla iletişime geçmekte ve yaratıcılıkları gelişmektedir.

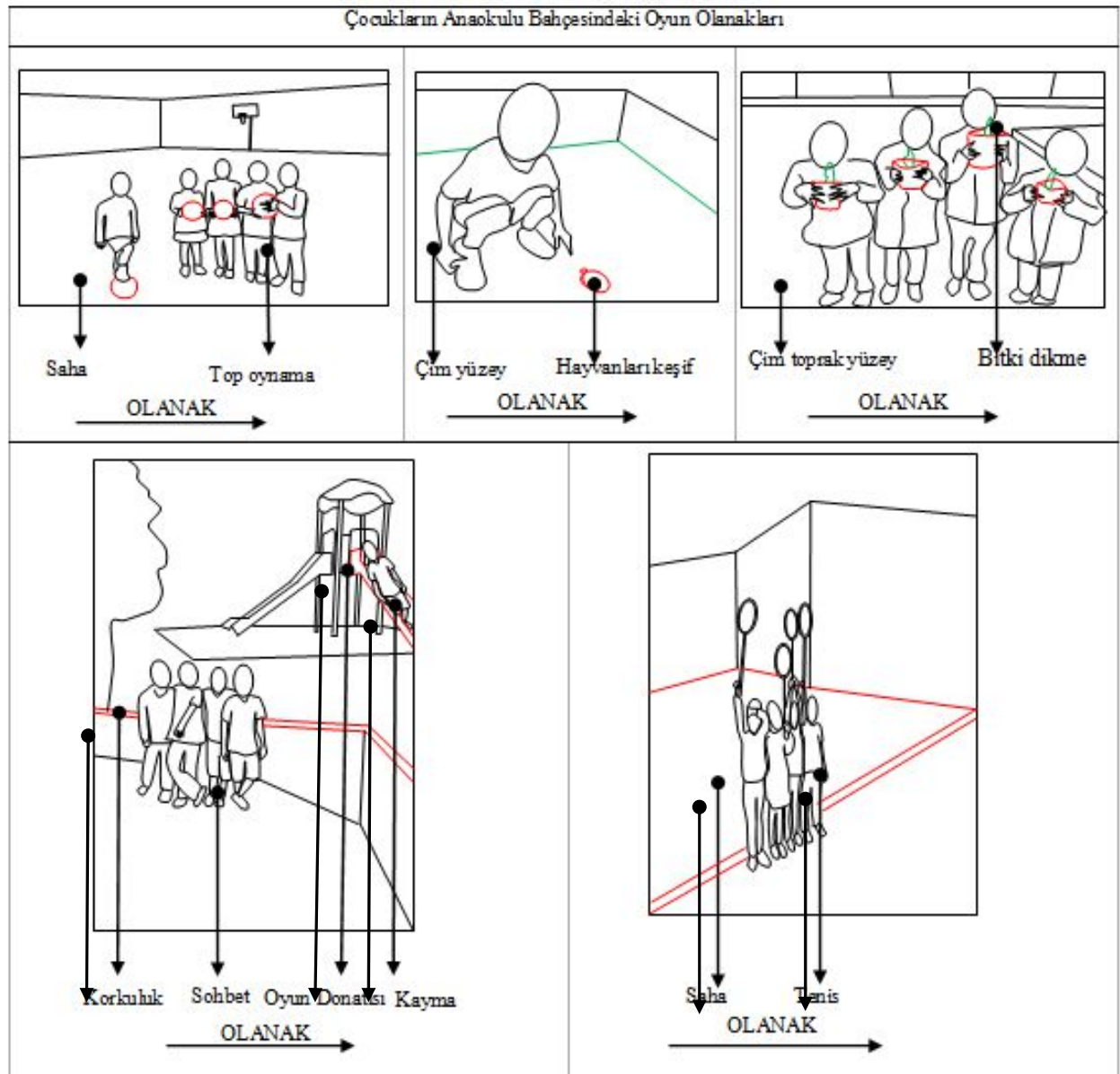
Tablo 3. Okul bahçesinin çocuklar için sağladığı olanaklar

Okul Bahçesinin mekânsal özellikleri	Çocuklara sağladığı olanaklar	Kullanılan olanaklılık
• Toprak-çim alan	Koşmak Sek sek oynamak Bilye oynamak İp atlamak Beraber yürümek Sohbet etmek Şarkı söylemek Zıplamak Sanat gösterileri Macera oyunları (hırsız-polis) Oturmak Çiçek toplamak Canlıları keşfetmek Piknik yapmak	
• Bitkiler	Tırmanmak Hayvanları (böcek, karınca vb) inceleme Yaprak toplamak	
• Sahalar	Top, tenis oynamak	
• Binanın dış mekândaki taşıyıcıları ve bina girintilileri	Saklanmak Ebe	

Tablo 3’te okul bahçesinin mekansal özellikleri oyun olanaklarıyla ilişkilendirilmiştir. Toprak ve çim alanların; Koşmak, Sek sek oynamak, Bilye oynamak, İp atlamak, Beraber yürümek, Sohbet etmek, Şarkı söylemek, Zıplamak, Sanat gösterileri, Macera oyunları (hırsız-polis), Oturmak, Çiçek toplamak, Canlıları keşfetme, Piknik yapmak için olanak sağladığı çalışmada yapılan gözlemler sonucu belirlenmiştir.

Özetle; çocuklar çevresini yetişkinlerden farklı algılar, onlar çevrenin estetik özelliklerini değil çevrenin onlara sağladığı fonksiyonelliği, olanaklılığı önemserler (Heft, 1988; Fjærtøft & Sageie, 2000.) ve bunu kendi oyunları için kullanırlar. Okul bahçesinde toprak-çim yüzeyler ve bitkisel elemanlar olduğu için yapılan gözlemlerde çocukların doğa ile ilişkili ya da doğal elemanlarla oyunlar kurduğu gözlenmiştir. Çünkü doğayla iç içe olmak çocukların psikolojik ve bilişsel sağlıklarını olumlu yönde etkiler (Wells ve Evans, 2003; Wells ve Lekies, 2006; Tai et al., 2006; Thompson et.al., 2008; Latfi & Abdul Karim, 2012; Othman & Said, 2012), mücadeleci yönlerini (Wells ve Evans, 2003) ve yaratıcılıklarını (Chawla, 2007; Özdemir, 2011) destekler. Doğal elemanlar çocuklara kendi oyunlarını tasarlama ve kendi mekânlarını oluşturma olanağı verir. Böylece çocukların problem çözme yeteneği de gelişebilir ve akademik başarıları da olumlu etkilenir (Zask et al., 2001; Clements, 2004; Yenice, 2013).

Tablo 4. Anokulu bahçesindeki oyun olanaklarına ait şemalar

Tablo 4'te sahaların topve tenis oyunlarına; çim yüzeylerin hayvanları keşfetmeye, toprak yüzeylerin bitki dikmeye, korkulukların sohbete, donatıların kaymaya olanak sağladığı şemalaştırılarak anlatılmıştır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çocukların rahatça dolaşıp, oynayabildikleri alanlardan mahrum, sert ve çıplak yüzeyli okul bahçeleri kentlerimizin baskılarını önlemede yetersiz kalmaktadır (Pouya vd., 2017a). Peyzaj düzenlemesi yapılmış okul bahçeleri, buldukları alana kazandırdıkları estetik ve iklimsel özelliklerin yanında, okul çağı çocuklarının aktif-pasif rekreasyon ve oyun ihtiyacını karşılayan açık-yeşil alanlardır.

Yoğun kentleşme, çocukların doğayla olan ilişkisini azaltmaktadır. Uygun tasarlanmış okul bahçeleri; çocuklara doğa hakkında öğrenme-etkileşim kurabilme ve dış mekânda çalışma olanağı verir. Okul bahçelerinin tasarım ve planlanmasında sadece açık alan yaratmakla konuya çözüm getirilemez. Açık alanlar; okulun niteliği, eğitim derecesi, bulunduğu çevrenin sosyal yapısı ve rekreasyon olanakları gibi özellikler dikkate alınarak planlanmalıdır.

Çocuklar, serbestçe seçilen dış mekan oyunlarıyla, sosyal yetkinlik, problem çözme, yaratıcı düşünme ve güvenlik becerileri de dahil olmak üzere yetişkinlikte ihtiyaç duyacağı bazı becerileri de öğrenirler (Rivkin, 1995; Moore&Wong, 1997, Pouya vd., 2017b). Çocuklar dış mekânda oynarken, çevreye karşı beğenileri gelişir ve temel bilgileri anlamayı başarırlar. Böylece duygusal ve akademik olarak da büyürler (Singer&Singer, 2000). Bu nedenle çocuk gelişiminde büyük önemi olan doğayla bütünleşme, okul bahçelerinin buna bağlı olarak tasarlanmasıyla sağlanacaktır. Bu gibi tasarımlar ve düzenlemeler yapılarak, mevcut okul öncesi eğitim sisteminin güçlendirilmesinin yanı sıra, farklı modeller geliştirilerek okul öncesi eğitimden faydalanan çocukların sosyo-kültürel ve kişilik gelişimlerini sağlanmalıdır. Anaokulu bahçeleri çocukların gelişimini desteklemeli, çocuklara doğayı deneyimleme-öğrenme şansını sağlamalı ve çocukların konsantrasyon-sakinleşme becerilerini geliştirmelidir. Bu tür okul bahçeleri doğal elemanlardan oluşan yeşil çevreler olmalıdır (Taylor vd., 2001; Taylor ve Kuo, 2009; Othman ve Said, 2012).

Özetle, anaokulu bahçeleri çocukların oyun ve sosyalleşme ihtiyaçlarını karşılamalı, öğrenmelerine imkan sağlamalı, bunun için de çocuklara uygun ölçekte, renkli, hareketli bir şekilde tasarlanmalı, ağaç, bitki, su, kum vb. doğal unsurlar içermelidir.

KAYNAKÇA

- ANONYMUS, (2016). <http://www.minilandcyprus.com/Fizikikosullar.aspx>, 2016.
- Clements, R. (2004). An Investigation of the Status of Outdoor Play. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 5, 1, 68-78.
- Cooper, T., Danks, S. (2006). *Green Schoolyard Resource Directory for the San Francisco Bay Area*. San Francisco: San Francisco Green Schoolyard Alliance. 55pp
- Fjærtøft, I., Sageie, J. (2000). The natural environment as a playground for children: Landscape description and analyses of a natural landscape. *Landscape and Urban Planning* 48, 1, 83-97.
- Heft, H. (1988). Affordances of children's environments: A functional approach to environmental description. *Children's Environments Quarterly* 5(3), 29-37.
- Hurwitz, S.C. (2003). To Be Successful-Let Them Play!. *Childhood Education*, 79, 2, 101-102.
- Kalemci, F. (1995). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Çevre Düzenlemesi ve Çalışan Eğitimci Personelin Nitelikleri Yönünden İncelenmesi. *Uluslararası Engellilerde Spor Eğitimi Sempozyumu*, 26-28 Ekim.
- Kyttä, M. (2002). Affordances of Children's Environments in The Context of Cities, Small Towns, Suburbs And Rural Villages in Finland and Belarus. *Journal of Environmental Psychology* 22, 109-123.
- Kyttä, M. (2004). The extent of children's independent mobility and the number of actualized affordances as criteria for child-friendly environments. *Journal of Environmental Psychology* 24, 179-198.
- Laaksoharju, T., Rappe, E., Kaivola T. (2012). Garden affordances for social learning, play, and for building nature-child relationship. *Urban Forestry & Urban Greening* 11, 195-203.
- Lang, J., (1987). *Creating Architectural Theory; the Role of the Behavioral Sciences in Environmental Design*. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Latfi, M. F. M., Abdul Karim, H. (2012). Suitability of Planning Guidelines for Children Playing Spaces. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 38, 304 -314.
- Malone, K., Trater, P. (2003). Children's environmental learning and the use, design and management of school grounds. *Children, Youth and Environments*, 13(2) Retrieved [February, 20, 2017] from <http://colorado.edu/journals/cye>.
- Memiş, D.A. (2006). Oyunun Çocuk Gelişimine Etkisi ve Eğitimdeki Önemi. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi*. 14-16 Nisan, Gazi Üniversitesi, Ankara: Kök Yayıncılık, 442-448.
- Moore, R., Wong, H. (1997). *Natural learning: Creating environments for rediscovering nature's way of teaching*. Berkley: MIG Communications.
- Moore, R.C. (1986). *Childhood's Doma: Play Place in Child Development*. London: Croom Helm.
- Moore, R.C. (1989). Plants as playprops. *Children's Environments Quarterly*, 6, 3-6.
- Onur, B. (2007). *Çocuk Tarih ve Toplum*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Othman, S., Said, I. (2012). Affordances of Cul-de-sac in Urban Neighborhoods as Play Spaces for Middle Childhood Children. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 38, 184-194.
- Öymen Gür, Ş., Zorlu, T. (2002). *Çocuk mekânları*. İstanbul: Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları.

- Ozdemir, A. Yilmaz, O. (2008). Assessment of outdoor school environments and physical activity in Ankara's primary schools. *Journal of Environmental Psychology*, 28, 287-300.
- Özdemir, Ayşe (2011). Okul Bahçesi Peyzaj Tasarım Anlayışındaki Değişim ve Bu Değişimin Uygulamaya Yansımalarının Bartın Kenti Örneğinde İrdelenmesi. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 13, 19, 41-51.
- Pouya S., Bayramoğlu E., Demirel Ö. (2017a). The Importance Of School Garden For Students With Orthopedic Disabilities. *The Journal of International Social Research*, 10, 627-635.
- Pouya S., Bayramoğlu E., Demirel Ö., (2017b). The Design Major Resolutions of a Disabled School Garden: Doğan Çağlar Orthopedic Disabled School, *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 17,682-690.
- Rivkin, M.S. (1995). *The Great Outdoors: Restoring Children's Right to Play Outside*. Washington, DC: NAEYC.
- Rutledge, C.D. (1993). The Level of Motor Skill Development of Preschool Children provided A Physical Education Program and Preschool Children Provided with Free Play Environments, The Dissertation for the Degree of Doctor of Education, University of Northern Colorado, Greeley, Colorado, USA.
- Singer, D., Singer, J. (2000). *Make-believe: games and activities for imaginative play*. Washington, DC: Magination Press.
- Tai, L., Taylor Haque, M., K.McLellan, G., Knight E.J. (2006). *Designing outdoor environments for children, landscaping schoolyards, gardens and playgrounds*. ISBN: 0-07-145935-9, 8-14pp.
- Tamer, K. (1987). *Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No,101, Meteksan Limited Şirketi, 2-38.
- Taylor, A.F., Kuo, F.E. (2009). Children with attention deficits concentrate better after walk in the park. *Journal of Attention Disorders*, 12, 402-409.
- Taylor, A.F., Wiley, A., kuo, F.E., Sullivan, W.C. (2001). Copingwith ADD: the surprising connection to green play settings. *Environment and Behavior* 33, 54-77.
- Thompson, C., W., Aspinall, P., Montarzino, A. (2008). The Childhood Factor: Adult Visits to Green Places and The Significance of Childhood Experience. *Environment and Behavior* 40(1), 111-143.
- Tsao L. (2002). How Much Do We Know About the Importance of Play in Child Development?. *Childhood Education*, 78, 4, 230-233.
- Uluğ M. (1999). *Niçin Oyun*. İstanbul: Özne ve Göçebe Yayın.
- Vessey A. J., Yim-Chiplis P.K., Mackenzie N.R. (1998). Effectes of Television Viewing on Children's Development. *Pediatric Nursing*, 23 (5),483-486.
- Wake, M., Hesketh, K., Waters, E., (2003).Television, Computeruse and Body mas Index in Australian Primary School Children. *Journal of Paediatric Child Health*, 39, 130-134.
- Wells, N., M., Evans, G., W. (2003). Nearby Nature: A Buffer of Life Stres Among Rural Children. *Environment and Behavior*, 35, 3, 311-330.
- Wells, N., M., Lekies, K., S, 2006. Nature and The Life Course: Pathways from Childhood Nature Experiences to Adult Environmentalism Children. *Youth and Environments* 16(1), 1-24.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yenice, M. S. (2013). A Spatial Sufficiency Analysis for Primary Schools; A Case Study of Burdur. *Hacettepe Universty Journal of Education*, 28, 3, 430-439.
- Yilmaz, S., Düzenli, T., Özkan, D.G. (2017). Affordances Primary School Gardens Provide To Children With 6-7- Year-Old. *Journal of The International Scientific Researches/Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 2, 130-141.
- Zask, A., Van Beurden, E., Barnett, L., Brooks, L. O., Dietrich, U. C. (2001). Active school Playground-Myth or reality? Results of the "move it groove it" project. *Preventive Medicine*, 33, 402-408.